

Konstitutionsutskottets betänkande

1982/83:8

om ny lag om församlingar och kyrkliga samfälligheter (prop. 1982/83:19)

Propositionen

I propositionen föreslås att riksdagen antar förslag till

1. lag om församlingar och kyrkliga samfälligheter,
2. lag om ändring i lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigeval,
3. lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt m. m.,
4. lag om ändring i lagen (1982:221) med särskilda bestämmelser angående det kommunala skatteunderlaget,
5. lag om ändring i lagen (1979:411) om ändring i rikets indelning i kommuner, landstingskommuner och församlingar,
6. lag om ändring i lagen (1972:229) om kyrkliga indelningsreglerade.

I propositionen sammanfattas förslagens huvudsakliga innehåll på följande sätt.

I propositionen föreslås en ny lag om församlingar och kyrkliga samfälligheter. Den nya lagen ersätter 1961 års lag om församlingsstyrelse. Den innebär en modernisering i både sakligt och formellt hänseende av lagstiftningen om de kyrkliga kommunerna och en anpassning till 1977 års kommunallag.

Den nya lagen bygger på principen att församlingar och kyrkliga samfälligheter skall ges största möjliga frihet att anpassa sina arbetsformer till de lokala förhållandena. Detaljföreskrifter har så långt möjligt undvikits. De kyrkliga kommunernas självständighet markeras och den kyrkokommunala demokratin förstärks.

De nya bestämmelserna innebär att kyrkofullmäktige skall inrättas i flera församlingar än f. n. Gränsen för ett obligatoriskt inrättande av kyrkofullmäktige som beslutande organ i stället för kyrkostämma föreslås gå vid 500 röstberättigade invånare i församlingen.

I propositionen föreslås ändringar i fråga om de beslutande organens ställning och arbetsformer. Suppleantsystemet i kyrkofullmäktige görs sålunda obligatoriskt. Bestämmelser om delegation av fullmäktiges beslutanderätt införs. Kravet på närvaro för beslutförhet i kyrkofullmäktige och församlingsdelegerade sänks från två tredjedelar till hälften av ledamöterna. Motioner skall i princip vara färdigberedda inom ett år. Kyrkofullmäktige får besluta om omröstningar och opinionsundersökningar bland de röstberättigade i församlingen eller samfälligheten.

De förtroendevaldas arbetsförutsättningar förbättras enligt förslaget

genom rätt till ledighet från anställning för fullgörande av kyrkokommunala förtroendeuppdrag.

Vidare föreslås att omval av kyrkoråd och andra nämnder samt församlingsdelegerade skall ske när val av kyrkofullmäktige har upphävts eller när förnyad sammanräkning har ägt rum och denna har lett till ändrad mandatfördelning mellan partierna. En annan nyhet i förslaget är att kyrkorådet får ansvar för den kyrkliga kommunens informationsverksamhet. Enligt de nya bestämmelserna kan ersättare utses för ordföranden i en nämnd när han eller hon för längre tid är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag. Det blir också möjligt att utse en andra vice ordförande i nämnderna.

De frister som gäller för upprättandet av budget i församlingar och samfälligheter förlängs. Den skyldighet som de kyrkliga kommunerna har enligt nuvarande bestämmelser att underställa statliga myndigheter vissa beslut på det ekonomiska området slopas enligt förslaget. De kyrkliga kommunerna kommer bl. a. att få ta upp lån och teckna borgen utan regeringens medgivande.

I propositionen föreslås ingen ändring i fråga om det kyrkliga huvudmannaskapet för begravningsverksamheten.

Följdändringar föreslås i en rad författningar. Den nya lagstiftningen avses träda i kraft den 1 juli 1983.

Motionerna

Med anledning av propositionen har väckts sex motioner. I betänkandet behandlar utskottet vidare fyra motioner väckta under allmänna motionstiderna 1981 och 1982.

Följdmotionerna

I motion 1982/83:22 av Sture Palm (s) och Aina Westin (s) föreslås att riksdagen som sin mening beslutar ge regeringen till känna att församlingar och kyrkliga samfälligheter inom ramen för sin kompetens ges rätt att verka för lägre begravningskostnader för den enskilde medborgaren i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1982/83:33 av Thure Jadestig (s) och Evert Svensson (s) hemställs att riksdagen beslutar om en ändring av 1 kap. 3 § 3. i förslaget till lag om församlingar och kyrkliga samfälligheter, m. m. av nedan angiven såsom *Motionärernas förslag* betecknade lydelse.

Propositionens förslag

3. främjande av gudstjänstliv och kyrklig förkunnelse i övrigt samt kristen verksamhet bland barn och ungdom, äldre, sjuka och andra som behöver kyrkans tjänster.

Motionärernas förslag

3. främjande av gudstjänstliv, kyrklig undervisning, evangelisation, diakoni och själavård.

I motion 1982/83:34 av Stig Josefson m. fl. (c) yrkas

1. att riksdagen beslutar att kyrkofullmäktige resp. kyrkostämman får besluta om var kyrkofullmäktiges resp. kyrkostämmans och kyrkorådets protokoll skall förvaras,

2. att riksdagen därest detta avslås beslutar att protokoll får förvaras på annat sätt än i kyrkoarkiv, om domkapitlet beslutar det.

I motion 1982/83:35 av Sture Palm (s) och Stig Gustafson (s) föreslås att riksdagen antar följande såsom *Motionärernas förslag* betecknade förslag till 1 kap. 3 § p. 4 lag om församlingar och kyrkliga samfälligheter:

Propositionens förslag

Motionärernas förslag

4. *Avlöningsförmåner åt präster, kyrkomusiker och annan personal.*

4. *Arbets- och anställningsvillkor för arbetstagare hos församlingen.*

I motion 1982/83:36 av Anita Persson (s) hemställs att riksdagen beslutar förändra 5 kap. 15 § i ny lag om församlingar och kyrkliga samfälligheter i enlighet med vad i motionen anförts.

Enligt motionen bör minst en av kyrkvårdarna utses bland kyrkorådets ledamöter och suppleanter och övriga bland därtill lämpade församlingsmedlemmar.

I motion 1982/83:37 av Olle Svensson m. fl. (s) hemställs att riksdagen med avslag på proposition 1982/83:19, såvitt nu är i fråga, beslutar att 5 kap. 3 och 15 §§ förslaget till lag om församlingar och kyrkliga samfälligheter ges det innehåll som uttalats i motionen.

Motionärerna föreslår att kyrkoherdens självskrivenerhet i kyrkorådet avskaffas. Kyrkoherden skall ha rätt att delta i kyrkorådets sammanträden, yttra sig och anteckna skiljaktig mening till protokollet. Men kyrkorådet bör bestå enbart av ledamöter valda av kyrkofullmäktige. Vidare föreslås att minst en av kyrkvårdarna utses bland kyrkorådets medlemmar och suppleanter och övriga bland därtill lämpliga församlingsmedlemmar.

Övriga motioner

I motion 1980/81:655 av Karl Leuchovius (m) hemställs att riksdagen beslutar sådan ändring i lagen (1976:500) om församlingsstyrelse att suppleanter kan utses för församlingsdelegerade även utanför Stockholm.

I motion 1980/81:1506 av Bertil Hansson (fp) och Wilhelm Gustafsson (fp) föreslås att riksdagen hos regeringen hemställer att prövningen av frågan om utjämning av kostnader för begravningsverksamhet församlingarna och samfälligheterna emellan verkställs i lämpligt sammanhang.

I motion 1981/82:505 av Bengt Kindbom (c) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om rätt för församling att erhålla utdrag ur röstlängd för kyrkostämman.

I motion 1981/82:1639 av Tore Nilsson (m) hemställs att riksdagen beslutar om sådan ändring i församlingsstyrelselagen att direktval för vissa kyrkoråd i storstadsförsamlingar möjliggörs.

Utskottet

Förslaget till lag om församlingar och kyrkliga samfälligheter innebär i huvudsak att reglerna för församlingsstyrelsen anpassas till den nya kommunallagen. Kommunallagsreformen byggde bl. a. på principerna att kommunerna skulle ha största möjliga frihet att anpassa sina arbetsformer till lokala förhållanden och att detaljreglering av den kommunala verksamheten borde undvikas. Utskottet delar uppfattningen i propositionen att det är önskvärt att samma principer nu slår igenom även på det kyrkokommunala området. Utskottet ställer sig alltså bakom huvudinriktningen i det föreliggande förslaget.

I det följande behandlas vissa huvudfrågor i propositionen samt motionernas frågeställningar.

Kompetensparagrafen

I propositionen föreslås att församlingarnas kompetens regleras på i princip samma sätt som f. n., dvs. en allmän kompetensregel kompletterad med en uppräkningslista av vad som avses med församlingsangelägenheter. Kommunallagen innehåller i motsvarande hänseende endast en allmän kompetensregel.

Utredningen för översyn av församlingsstyrelselagen (SOU 1981:6) framhåller att den inte hade i uppdrag att föreslå några sakliga ändringar i kompetensparagrafen. Det var därför inte möjligt för utredningen att ta upp i och för sig aktuella och angelägna frågor som t. ex. församlingarnas kompetens på begravningsväsendets område.

Som en församlingsangelägenhet anges i förslaget anskaffande och vård av begravningsplats (1 kap. 3 § andra stycket 2.). Utskottet behandlar i anslutning härtill frågan om huvudmannaskapet för begravningsväsendet samt de i motionerna 1980/81:1506 och 1982/83:22 väckta frågorna om församlingarnas åtaganden på detta område.

Frågan om kyrkligt eller kommunalt huvudmannaskap för begravningsverksamheten har varit föremål för flera utredningar. Frågan togs upp redan 1922 av kyrkofullmäktigesakkunniga och behandlades senare av 1958 års expertutredning kyrka-stat och 1968 års parlamentariska beredning om stat och kyrka. Beredningen föreslog ett principbeslut om borgerligt huvudmannaskap. I det förslag, som lades fram 1978 efter överläggningar mellan staten och svenska kyrkan och med deltagande av Svenska kommunförbundet, fasthölls samma princip. De nuvarande huvudmännen skulle emellertid få en lagfäst rätt att fortsätta med förvaltningen av alla nuvarande begravningsplatser mot en ersättning av kommunerna. Förslaget avvisades av 1979 års allmänna kyrkomöte.

Föredragande statsrådet behandlar i propositionen den utredning om begravningsverksamheten som nyligen verkställdes. I utredningens betänkande (SOU 1981:36) Begravningsverksamheten presenteras tre huvudalternativa

tiv när det gäller huvudmannaskapet för begravningsverksamheten: kyrkligt, kommunalt och delat kyrkligt-kommunalt. I skrivelse till 1982 års allmänna kyrkomöte (1982:5) förordade regeringen i likhet med de flesta remissinstanserna ett fortsatt kyrkligt huvudmannaskap. Även kyrkomötet ställde sig bakom detta alternativ (TU 1982:4, kskr 1982:7). I propositionen intar regeringen samma ståndpunkt som tidigare i skrivelsen till kyrkomötet. Med ett sådant ställningstagande saknas enligt statsrådet anledning att ändra den grundläggande bestämmelsen om församlingens befogenheter i fråga om anskaffande och vård av begravningsplats.

Utskottet har ingen erinran mot vad som anförs i propositionen på denna punkt.

Församlingarnas möjligheter att begränsa begravningskostnaderna för enskilda tas upp i motion 1982/83:22 av Sture Palm (s) och Aina Westin (s). Kompetensregeln har enligt motionen förhindrat församlingarna att vidta åtgärder i denna riktning. Bl. a. hänvisas till att ett beslut av kyrkofullmäktige i Sundbybergs församling om att fritt tillhandahålla kistor och svepning m. m. efter besvär undanröjdes av länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut fastställdes sedermera av regeringsrätten (RÅ 1974 A 1281). Enligt motionen bör riksdagen i form av ett tillkännagivande till regeringen uttala att församlingar och kyrkliga samfälligheter inom ramen för sin kompetens ges rätt att verka för lägre begravningskostnader.

Riksdagen har tidigare på utskottets förslag avvisat krav på vidgning av den kyrkokommunala kompetensen på begravningsväsendets område. Senast frågan var föremål för behandling var våren 1976 (KU 1975/76:38 s. 19) då utskottet hänvisade till ett tidigare ställningstagande från 1974 (KU 1974:38).

I sistnämnda betänkande framhöll utskottet att starka skäl visserligen kunde åberopas till stöd för den i motionen föreslagna kompetensutvidgningen. Utskottet pekade emellertid på de former för ekonomisk hjälp som kan erhållas inom ramen för yrkesskadeförsäkringen, grupplivförsäkringen, genom begravningskassor eller försäkring på annat sätt. Då medel saknas till begravningskostnader kan också ekonomisk hjälp utgå i form av socialhjälp. Vidare framhöll utskottet att frågan om begravningsväsendets framtida utformning hade samband med det reformarbete beträffande förhållandet kyrka-stat som då pågick. I detta läge fann utskottet övervägande skäl tala för att riksdagen inte skulle ta något initiativ till ändring av gällande regler angående begravningsväsendet.

Både 1974 och 1976 förelåg i sak likalydande reservationer från vpk. I reservationerna erinrades om att motionsyrkanden om obligatorisk begravningsförsäkring under en följd av år avvisats av riksdagen. En annan väg att lösa denna fråga var enligt reservationerna att införa fria begravingar. För detta ändamål borde den rådande oklarheten om den kommunala kompetensen på detta område undanröjas.

Kostnaderna för begravningsverksamheten behandlas också i motion

1980/81:1506 av Bertil Hansson (fp) och Wilhelm Gustafsson (fp), som väcktes under allmänna motionstiden 1981. Motionärerna framhåller att gravrätt som regel upplåts kostnadsfritt, om den avlidne vid dödsfallet är kyrkbokförd i den församling eller samfällighet där gravrätten önskas. Att erhålla gravrätt i annan församling eller samfällighet medför enligt motionärerna vanligen en kostnad för den enskilde. Motionärerna menar att de ofta väl underbyggda önskemålen om förvärv av gravrätt utanför den egna församlingen motiverar att kostnadsfrågan löses genom "clearingavtal" mellan församlingarna eller med kyrkofondsmedel. Utredningen om en vidgad användning av kyrkofonden är enligt motionärerna ett naturligt organ för att belysa både den mera speciella fråga som motionen aktualiserar och den mera vittsyftande om en utjämning mellan församlingarna av kostnaderna för begravningsverksamheten över huvud taget.

Kyrkofondsutredningen (Kn 1980:05) utreder frågan om kyrkofondens användning för ekonomisk utjämning mellan kyrkliga kommuner. På grundval av ett betänkande från utredningen föreslogs i proposition till förra riksmötet (prop. 1981/82:158) ett nytt system för ekonomisk utjämning inom svenska kyrkan genom kyrkofonden. Enligt propositionen skulle utredningsarbetet rörande de kyrkokommunala kostnaderna fortsätta med inriktning på en revision av systemet under år 1985 under förutsättning av att även det kommunala skatteutjämningsystemet då revideras. På utskottets förslag (KU 1981/82:28) godkändes propositionen av riksdagen. I en socialdemokratisk reservation till utskottets betänkande förordades ett kortare uppskov med beslutet i syfte att få fram en bättre analys av utjämningsystemets förhållande till svenska kyrkans strukturfrågor på lokalplanet.

Utskottet har stor förståelse för det krav på vidgad kompetens på begravningsområdet som framförs i motion 1982/83:22. Trots de olika former av ekonomisk hjälp som finns är begravningskostnaderna ofta en betungande utgift för de anhöriga. Församlingarnas förmåga att bära de ökade kostnader som en vidgning av kompetensen skulle medföra är emellertid högst varierande. Enligt utskottets mening måste därför de ekonomiska förutsättningarna för en vidgning av kompetensen först utredas. I denna utredning bör svenska kyrkans strukturfrågor på lokalplanet få en framträdande plats. Även den i motion 1980/81:1506 berörda frågan om en utjämning mellan församlingarna av kostnaderna för deras nuvarande befattning med begravningsverksamheten bör kunna ses över i detta sammanhang. Formerna för detta utredningsarbete får ankomma på regeringen att besluta om. Vad utskottet nu anfört bör med bifall till motionerna 1980/81:1506 och 1982/83:22 riksdagen ge regeringen till känna.

Enligt förslaget till kompetensparagraf avses med församlingsangelägenhet även frågor om främjande av "gudstjänstliv och kyrklig förkunneelse i övrigt samt kristen verksamhet bland barn och ungdom, äldre, sjuka och andra som behöver kyrkans tjänster" (1 kap. 3 § andra stycket 3.).

I motion 1982/83:33 av Thure Jadestig (s) och Evert Svensson (s) föreslås

att bestämmelsen ändras på det sätt som årets kyrkomöte uttalat sig för. Innebörden av detta förslag är att uppräknningen gudstjänstliv etc. ersätts med "gudstjänstliv, kyrklig undervisning, evangelisation, diakoni och själavård". Avsikten skulle vara önskemål om en tidsenligare formulering. Motionärerna erinrar bl. a. om att begreppen evangelisation och diakoni förekommer i den nya punkt 9. i övergångsbestämmelserna till regeringsformen och i lagen om svenska kyrkan.

Föredragande statsrådet behandlar i propositionen kyrkomötets uttalande. Han kommer till slutsatsen att denna punkt i kompetensparagrafen i stort har en lämplig utformning. Propositionens förslag innebär enligt statsrådet en mera konkret beskrivning.

Utskottet delar i huvudsak föredragande statsrådets uppfattning på denna punkt. Dock anser utskottet att de fyra sista orden i bestämmelsen, dvs. "som behöver kyrkans tjänster", är onödiga och föreslår att de utgår (se lagförslag *bilaga 1*). Motionen 1982/83:33 avstyrks av utskottet.

Som församlingsangelägenheter avses vidare enligt förslaget till kompetensparagraf (1 kap. 3 § andra stycket 4.) frågor om "avlöningsförmåner åt präster, kyrkomusiker och annan personal".

I motion 1982/83:35 av Sture Palm (s) och Stig Gustafsson (s) föreslås en utformning av denna punkt som enligt motionärerna bättre överensstämmer med lagstiftningen på arbetsmarknaden, nämligen "arbets- och anställningsvillkor för arbetstagare hos församlingen".

Enligt utskottets uppfattning är en formulering av det slag som motionärerna föreslår inte förenlig med präst- och kyrkomusikerbefattningarnas karaktär av statligt reglerade tjänster. Begreppet "arbets- och anställningsvillkor" inrymmer således för prästernas och kyrkomusikernas del frågor som avgörs av statliga organ. Utbyts begreppet däremot mot propositionens förslag "avlöningsförmåner" kan motionärernas ändringsförslag i övrigt godtas. Därigenom uppnås också större överensstämmelse med modern arbetsrättslig terminologi. Motionen tillgodoses därmed delvis. Utskottet lägger i *bilaga 1* fram förslag till lag i denna del.

Kyrkoherdens ställning i kyrkorådet

I propositionen föreslås att kyrkoherden liksom hittills skall vara ledamot av kyrkorådet.

Enligt motion 1982/83:37 av Olle Svensson m. fl (s) bör kyrkoherdens ställning som självskriven ledamot av kyrkorådet upphöra. I stället skall kyrkoherden få rätt att delta i kyrkorådets sammanträden, yttra sig och anteckna skiljaktig mening till protokollet.

Kyrkoherdens ledande ställning inom den kyrkokommunala förvaltningen har gammal hävd. Enligt vår första sockenstämmoförordning från 1817 var kyrkoherden ordförande på sockenstämma och i kyrkorådet. 1843 års sockenstyrelseförordningar gjorde ingen ändring i detta. Först 1930 förlo-

rade kyrkoherden sin ställning som självskriven ordförande på kyrkostämman och med 1961 års församlingsstyrelselag även det självskrivna ordförandeskapet i kyrkorådet. Då hade också hans självskrivenhet i skolstyrelse, barnavårdsnämnd, fattigvårdsstyrelse och kommunalnämnd upphört.

Vid behandlingen av förslaget till 1961 års församlingsstyrelselag diskuterades ingående frågan om kyrkoherdens ställning som självskriven ordförande i kyrkorådet. I propositionen (prop. 1961:70) uttalade föredragande statsrådet bl. a. att frågan komplicerades av att kyrkorådet har såväl kyrkliga som kyrkokommunala uppgifter. När det gäller de kyrkliga uppgifterna konstaterade han att det fanns ett otvivelaktigt samband mellan kyrkoherdens tjänsteutövning och kyrkorådets uppgifter inom församlingvården. Med hänsyn till detta samband fann han det både naturligt och nödvändigt att kyrkoherden fick medverka i arbetet inom församlingens centrala kyrkliga organ.

Vad beträffar den kyrkokommunala sidan av rådets verksamhet ansåg statsrådet att ett obligatoriskt medlemskap var föga förenligt med principerna för det kommunala styrelseskicket. Till den borgerliga kommunens styrelse var vissa cheftjänstemän inte valbara. Med detta betraktelsesätt skulle det enligt statsrådet kunna ifrågasättas om kyrkoherden över huvud taget borde vara medlem i rådet. Han skulle i stället utöva funktionen som föredragande i rådet och verkställare av rådets beslut.

Enligt föredragande statsrådet i 1961 års proposition skulle således behovet av att kyrkoherden såsom församlingens föreståndare medverkar i kyrkorådets arbete vägas mot det krav som kommunala självstyrelseprinciper ställer på rådets sammansättning. En viktig omständighet var därvid att kyrkoherdens uppgifter är sådana, att han knappast kan jämföras med någon befattningshavare i den borgerliga kommunen. Kyrkoherden måste till följd av sin ställning ha medansvar för rådets verksamhet, och hans medverkan inom rådet kunde därför inte inskränkas till föredragning och verkställighet. Statsrådet erinrade också om att kyrkoherden i allmänhet erhållit sitt ämbete efter församlingens val. Övervägande skäl talade således för att kyrkoherden även i fortsättningen skulle vara ledamot i rådet omedelbart på grund av sitt ämbete. Valet av ordförande bland kyrkorådets medlemmar borde dock stå församlingens representativa organ helt fritt.

Konstitutionsutskottet (KU 1961:16) tillstyrkte propositionen och avstyrkte motioner både om bibehållande av kyrkoherdens självskrivenhet som ordförande och om avskaffande av hans obligatoriska medlemskap i kyrkorådet. Båda förslagen stöddes i reservationer. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

Frågan har behandlats av riksdagen vid flera senare tillfällen, senast hösten 1975. En motion som framhöll det principiellt felaktiga i kyrkoherdens självskrivenhet i kyrkorådet avstyrktes av ett enhälligt utskott med hänvisning till de pågående utredningarna i relationsfrågan (KU 1975/76:20).

Utredningen för översyn av församlingsstyrelselagen tog upp frågan om kyrkoherdens självskrivnenhet i kyrkorådet till diskussion och erinrade bl. a. om att under senare tid uttrycket "folkligt förankrad självstyrelse och prästerlig ämbetsförvaltning" har brukat användas för att beteckna den samverkan mellan präster och lekmän som är utmärkande för kyrkans struktur. Utredningen påpekade att kyrkoherden har en rad uppgifter av exklusiv karaktär som gör honom eller henne till en självständig myndighet med självständigt ansvar.

Utredningen framhöll visserligen att kyrkoherdens självskrivnenhet i kyrkorådet i våra dagar inte är lika självklar som tidigare, men stannade dock för att bibehålla den nuvarande ordningen med i stort sett samma motiv som tidigare har anförts.

Av de tre remissinstanser som tagit upp frågan tillstyrktes utredningens förslag av domkapitlet i Skara och Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund. Enligt länsstyrelsen i Malmöhus län borde det närmare övervägas om kyrkoherden även i fortsättningen skall ha samma administrativa särställning som nu.

Föredragande statsrådet framhåller i propositionen att kyrkoherden har en sådan ställning och sådana uppgifter i församlingen att det finns anledning tro att kyrkorådets arbete inte skulle kunna bedrivas på ett tillfredsställande sätt utan kyrkoherdens deltagande. Han förordar därför att kyrkoherden skall vara självskriven ledamot i kyrkorådet även i fortsättningen.

I likhet med föredragande statsrådet i 1961 års proposition anser utskottet att frågan om kyrkoherdens ställning i kyrkorådet rymmer avvägningsproblem av stor principiell vikt. Å ena sidan har kyrkoherden en speciell ställning som inte kan likställas med t. ex. en kommunal cheftjänstemans. Å andra sidan strider det mot viktiga demokratiska principer att ett folkvalt organ innehåller självskrivna ledamöter. Den avvägning som gjordes vid behandlingen av 1961 års församlingsstyrelselag ledde till resultatet att självskrivnenheten bibehölls. Under den tjugoförperiod som gått sedan dess har enligt utskottets mening argumentet mot självskrivnenheten vunnit i styrka. Inte minst genom de reformer av kyrkolagstiftningen och av kyrkomötets ställning och sammansättning som riksdagen under stor enighet nyligen fattat beslut om har en betydande demokratisering ägt rum på kyrkans område. Det är av särskilt intresse i detta sammanhang att i det reformerade kyrkomötet biskoparna inte längre ingår som självskrivna ledamöter. De har däremot närvaroplikt och rätt att delta i överläggningarna.

Enligt utskottet talar således starka skäl för att nu avskaffa kyrkoherdens självskrivnenhet i kyrkorådet. Det är emellertid angeläget att en utredning får pröva vilka konsekvenser detta skulle få för arbetet i kyrkorådet och i församlingen över huvud taget. Skulle utredningen stanna för att föreslå att det obligatoriska medlemskapet skall upphöra, bör den ta ställning till om det är lämpligt att kyrkoherden är valbar till kyrkorådet. Vidare bör utredningen

undersöka andra former för kyrkoherdens medverkan i kyrkorådets arbete än ledamotskap. Utredningen bör bedrivas så snabbt att förslag till riksdagen kan läggas under innevarande valperiod. Utredningsförslaget bör bli föremål för sedvanlig remissbehandling.

Vad utskottet nu anfört bör med anledning av motion 1982/83:37 ges regeringen till känna.

Valbarhet till kyrkvärdsuppdrag

I propositionen föreslås att kyrkvärdarna liksom hittills skall utses bland kyrkorådets ledamöter och suppleanter.

Enligt motion 1982/83:36 av Anita Persson (s) och motion 1982/83:37 av Olle Svensson m. fl. (s) bör förslaget ändras så att minst en av kyrkvärdarna utses bland kyrkorådets ledamöter och suppleanter och övriga kyrkvärdar bland lämpliga församlingsmedlemmar.

Frågan om en vidgning av kretsen av valbara personer till kyrkvärdsuppdrag har diskuterats tidigare. Man har bl. a. menat att det ibland har varit svårt att inom kyrkorådet finna personer som är villiga att åta sig dessa uppdrag som ofta ställer stora krav på tid och uppoffringar.

Utskottet behandlade frågan senast med anledning av en motion till 1980/81 års riksmöte. I motionen hade föreslagits att kyrkvärdarna skulle väljas av kyrkorådet bland församlingens medlemmar. Ett enigt utskott ansåg att skäl onekligen kunde anföras för att vidga valbarheten till kyrkvärdsuppdrag. Utskottet menade emellertid att det nuvarande sambandet mellan kyrkoråds- och kyrkvärdsuppdrag var värdefullt från många synpunkter. En utredning borde därför företas och i denna borde övervägas om valbarheten kunde vidgas med bibehållande av viss anknytning till kyrkorådet (KU 1980/81:5).

I departementspromemorian (Ds Kn 1981:9) Valbarhet till kyrkvärdsuppdrag, som upprättades med anledning av riksdagens hemställan, föreslogs att den nuvarande ordningen skulle behållas oförändrad. Enligt promemorian inskränker sig kyrkvärdarnas uppgifter numera dels till en allmän tillsyn över församlingens kyrkobyggnader och kyrkliga löseegendom, dels till vissa representativa eller ceremoniella funktioner i samband med gudstjänstfirande, kyrkoherdeinstallationer, kyrkoinvigningar o. d. De representativa funktionerna har huvudsakligen vuxit fram sedvanemässigt. Enligt promemorian är dock grunden till kyrkvärdarnas nuvarande förtroendeställning det ansvar för lokalkyrkan och dess egendom som de delar med kyrkorådet. De upprepade kraven på breddning av rekryteringsunderlaget bottnar därför i en missuppfattning om kyrkvärdsuppdragets egentliga innebörd. Den något missvisande titeln kyrkvärd har gett upphov till föreställningen att uppdraget innebär ett slags allmänt "värdskap" i kyrkan. Till ett sådant värdskap står det emellertid församlingen fritt att utse vilka lämpliga personer som helst. Detta har också förekommit på sina håll.

De flesta remissinstanserna tillstyrker promemorieförslaget. Några få för fram andra förslag eller kritiska synpunkter. Dit hör ärkebiskopen som anser att kyrkvårdarnas ansvar för gudstjänsten är deras främsta uppgift. Ärkebiskopen vill därför med instämmande i vad utskottet yttrade i denna fråga 1980 inte motsätta sig en ändring av nuvarande reglering, men förordar att en sådan ordning tillskapas att anknytningen mellan kyrkvårdsuppdrag och kyrkoråd alltför kan upprätthållas.

Föredragande statsrådet vill med hänsyn till remissutfallet inte förändra reglerna. Enligt hans uppfattning är kyrkorådets främsta uppgift att ha omsorg om församlingslivet och verka för dess utveckling. Att kyrkvårdarna ingår som ledamöter eller suppleanter i kyrkorådet är uppenbarligen av stor betydelse för att rådet skall kunna fullgöra denna uppgift väl.

Statsrådet pekar också på förslaget i propositionen att valda ledamöter och suppleanter i kyrkorådet skall ha rätt till ledighet från anställning i den omfattning som är erforderlig. Därmed undanröjs, menar statsrådet, ett av de tidigare påtalade hindren för intresserade och lämpliga personer att åta sig kyrkvårdsuppdrag.

Enligt utskottets mening har den utredning som företagits på ett värdefullt sätt klarlagt kyrkvårdsuppdragets innebörd. Utskottet kan emellertid inte finna att utredningen har pekat på något avgörande hinder mot en ändring av valbarheten på det sätt som utskottet tidigare uttalat sig för. Inte heller ärkebiskopen har förklarat att han motsätter sig en sådan förändring. Liksom tidigare anser utskottet emellertid att det är lämpligt att ett visst personsamband med kyrkorådet bibehålls. Därför bör, som föreslås i motionerna 1982/83:36 och 37, minst en av kyrkvårdarna utses bland kyrkorådets ledamöter medan övriga väljs bland röstberättigade församlingsmedlemmar. Förslag till lydelse av 5 kap. 15 § i den nya lagen framläggs i *bilaga 1*. Motionerna tillstyrks således av utskottet.

Övriga frågor

Institutet *kyrkostämma* bevaras enligt propositionen men gränsen för när kyrkofullmäktige skall finnas föreslås bli sänkt från 1 000 invånare till 500 röstberättigade invånare. I fråga om rösträtt vid kyrkostämma är reglerna desamma som vid kyrkofullmäktigeval, dvs. de vanliga rösträttsreglerna samt medlemskap i svenska kyrkan. Invandrare har rösträtt i samma utsträckning som i de kommunala valen.

I motion 1981/82:505 av Bengt Kindbom (c) som väcktes under årets allmänna motionstid framhålls att frågan om vilka som är röstberättigade vid kyrkostämma avgörs på grundval av den allmänna röstlängd som upprättas årligen. Enligt motionen finns exempel på fall där församling inte kunnat erhålla någon röstlängd. Motionären anser att regeringen bör uppdraga åt centrala valmyndigheten att utfärda anvisningar om tillhandahållande av röstlängd för kyrkostämma.

Från riksskatteverket uppges att röstlängden vid behov kan rekvireras från den myndighet (valnämnden eller länsstyrelsen) där den förvaras för att användas vid kyrkostämma. Röstlängden är så upplagd att den del som avser personer kyrkobokförda i en viss församling lätt kan avskiljas. Av särskild kolumn i röstlängden framgår huruvida rösträtt föreligger vid kyrkostämma eller ej.

Enligt utskottets mening är det självfallet viktigt att denna huvudsakligen praktiska fråga löses på ett smidigt sätt. Utskottet utgår ifrån att detta sker i samråd mellan berörda myndigheter utan initiativ från riksdagens sida. Utskottet avstyrker motionen.

I propositionen föreslås att liksom hittills *suppleanter för församlingsdelegerade* endast skall finnas i Stockholm. Något påtagligt behov av att utse suppleanter för församlingsdelegerade i andra kyrkliga samfälligheter än den i Stockholm anses inte finnas.

I motion 1980/81:655 av Karl Leuchovius (m) som väcktes under allmänna motionstiden 1981 framhålls att system med ersättare för ordinarie ledamöter i styrelser och nämnder numera är genomfört på de flesta områden, inte minst på den kommunala och landstingskommunala sidan. Ett omotiverat undantag är enligt motionen församlingsdelegerade. Motionären föreslår därför att suppleanter skall kunna utses för församlingsdelegerade även utanför Stockholm.

Utskottet delar den uppfattning som framförs i propositionen att det inte föreligger behov av suppleanter för församlingsdelegerade på andra håll än i Stockholm. Utskottet avstyrker motionen.

Enligt såväl gällande som föreslagna bestämmelser skall ledamöter och suppleanter i kyrkorådet väljas av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman.

Enligt motion 1981/82:1639 av Tore Nilsson (m), väckt under den allmänna motionstiden i år, skulle det i vissa fall vara motiverat att anordna *direktval av ledamöter i kyrkoråd*. Det gäller främst vissa storstadsförsamlingar, som ingår i kyrklig samfällighet. Enligt motionen skulle dessa val kunna äga rum vid samma tillfälle då fullmäktige i den kyrkliga samfälligheten utses.

Samma förslag har tagits upp under remissbehandlingen av Örgryte församling. Med anledning härav uttalar föredragande statsrådet i propositionen att en bestämmelse som möjliggör direktval av ledamöter i kyrkoråd i församling som ingår i kyrklig samfällighet skulle innebära ett avsteg från principen att kommunernas förvaltande och verkställande organ utses genom indirekta val av fullmäktige.

Utskottet instämmer med föredragande statsrådet och föreslår att motionen avslås.

Enligt nu gällande bestämmelser skall protokollen och andra arkivhandlingar för de olika kyrkokommunala organen i regel förvaras i *kyrkoarkiv*. De skall vårdas och förtecknas av pastor. I den nya kommunallagen föreskrivs endast att protokoll och övriga handlingar som hör till fullmäktiges

arkiv skall vårdas och förtecknas. Närmare föreskrifter härom och om arkivvården i övrigt får fullmäktige meddela, om det inte finns särskilda bestämmelser därom. På det kyrkokommunala området finns, framhåller utredningen för översyn av församlingsstyrelselagen, specialbestämmelser om arkivvård. Denna skillnad i förhållande till kommunallagens regler bör avspeglas i lagtexten. Utredningen föreslår därför att gällande bestämmelser i sak överförs oförändrade till den nya lagen. Under remissbehandlingen uttryckte Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund uppfattningen att kyrkofullmäktige borde få besluta hur protokollen skall förvaras. Eftersom frågan inte berörde endast denna lagstiftning, borde den utredas särskilt.

Föredragande statsrådet har samma uppfattning som utredningen och tillägger att han utgår från att riksarkivet följer utvecklingen på det kyrkokommunala området och föreslår de ändringar av gällande föreskrifter som kan behövas.

I motion 1982/83:34 av Stig Josefson m. fl. (c) föreslås att kyrkofullmäktige och kyrkostämma själva skall få besluta på vilket sätt protokollen skall förvaras. Skulle inte detta förslag kunna bifallas bör enligt motionen bestämmelserna ändras så att domkapitlet, och inte regeringen, kan ge dispens från regeln att protokollen skall förvaras i kyrkoarkiv.

Liksom föredragande statsrådet förutsätter utskottet att riksarkivet följer utvecklingen när det gäller de kyrkliga arkiven och föreslår de förändringar som kan vara påkallade. Därvid bör givetvis uppmärksammas de möjligheter till förenkling och decentralisering av besluten som finns på detta område. Motionen avstyrks av utskottet.

I propositionen föreslås att bestämmelserna i församlingsstyrelselagen om *uppgifter för kyrkoråd i kyrkliga samfälligheter* utom den i Stockholm förs över utan ändring i sak till den nya lagen. Enligt utskottets mening bör den nya lagen i likhet med församlingsstyrelselagen även innehålla en särskild bestämmelse (5 kap. 27 § andra stycket) att kyrkorådet i en samfällighet, i det fall då församling som ingår i samfälligheten inte har något kyrkoråd, skall fullgöra alla de uppgifter som ankommer på församlingskyrkoråd. Lagförslag finns i *bilaga 1*.

Utskottet tillstyrker förslaget till *lag om församlingar och kyrkliga samfälligheter i övrigt*. Den nya lagen skall träda i kraft den 1 juli 1983.

I propositionen framläggs även förslag om ändringar av huvudsakligen följdkaraktär i olika lagar, bl. a. lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommun och annan menighets utdebitering av skatt m. m. I fråga om denna lag föreslås införande av en ny paragraf (4 a §) som innehåller grunderna för hur *statens utbetalning av församlingsskatt till församlingarna* skall ske. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 84 § i församlingsstyrelselagen. En ändring har dock gjorts i fråga om till vem skattemedlen skall utbetalas. Enligt nu gällande bestämmelser utbetalas med vissa undantag de skattemedel som tillkommer en församling eller samfällighet till den

borgerliga kommun i vilken församlingen är belägen. Kommunen fördelar därefter medlen och överlämnar dem till resp. kyrkoråd. I propositionen föreslås att församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas skattemedel fortsättningsvis betalas ut direkt till vederbörande kyrkokommun. Ändringen av utbetalningsordningen föreslås ske fr. o. m. den 1 juli 1983. Utskottet vill erinra om att utbetalningarna sker på basis av kalenderår. Därför bör ändringen träda i kraft redan den 1 januari 1983, så att de nya utbetalningsrutinerna kan tillämpas under hela år 1983. Rent lagtekniskt sker detta enklast genom att de nya reglerna övergångsvis införs i 84 § församlingsstyrelselagen fr. o. m. den 1 januari 1983. Utskottets lagförslag finns i *bilaga 2*.

Utskottet tillstyrker de övriga lagförslag som framläggs i propositionen.

Utskottet hemställer

1. beträffande *huvudmannaskapet för begravningsverksamheten*
att riksdagen godkänner vad som uttalas i proposition 1982/83:19 i denna del.
2. beträffande *församlingarnas åtaganden på begravningsområdet*
att riksdagen med bifall till motionerna 1980/81:1506 och 1982/83:22 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,
3. beträffande *kyrkoherdens ställning i kyrkorådet*
att riksdagen med anledning av motion 1982/83:37, såvitt nu är i fråga, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,
4. beträffande *röstlängd vid kyrkostämman*
att riksdagen avslår motion 1981/82:505.
5. beträffande *församlingarnas kompetens*
att riksdagen med anledning av propositionen och motion 1982/83:35 och med avslag på motion 1982/83:33 antar den lydelse av 1 kap. 3 § lagen om församlingar och kyrkliga samfälligheter som anges som utskottets förslag i *bilaga 1*,
6. beträffande *arkivering av kyrkofullmäktiges protokoll m. m.*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1982/83:34 antar den lydelse av 2 kap. 27 och 33 §§, 4 kap. 7 § samt 5 kap. 20, 26 och 28 §§ lagen om församlingar och kyrkliga samfälligheter som föreslås i propositionen.
7. beträffande *suppleanter för församlingsdelegerade*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1980/81:655 antar den lydelse av 4 kap. 1 § lagen om församlingar och kyrkliga samfälligheter som föreslås i propositionen.

8. beträffande *direktval av ledamöter i kyrkoråd*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1981/82:1639 antar den lydelse av 5 kap. 4 § lagen om församlingar och kyrkliga samfälligheter som föreslås i propositionen.
9. beträffande *valbarhet till kyrkvårdsuppdrag*
att riksdagen med bifall till motionerna 1982/83:36 samt 37, såvitt nu är i fråga, och med avslag på propositionen i motsvarande del, antar den lydelse av 5 kap. 15 § lagen om församlingar och kyrkliga samfälligheter som anges som utskottets förslag i *bilaga 1*.
10. beträffande *kyrkorådets uppgifter i kyrklig samfällighet*
att riksdagen med anledning av propositionen antar den lydelse av 5 kap. 27 § lagen om församlingar och kyrkliga samfälligheter som anges som utskottets förslag i *bilaga 1*.
11. beträffande *lagen om församlingar och kyrkliga samfälligheter i övrigt*
att riksdagen antar propositionens förslag.
12. beträffande *övriga lagförslag i propositionen*
att riksdagen antar propositionens förslag.
13. beträffande *statens utbetalning av församlingsskatt till församlingarna*
att riksdagen antar den ändring av 84 § lagen (1961:436) om församlingsstyrelse som föreslås i *bilaga 2*.

Stockholm den 18 november 1982

På konstitutionsutskottets vägnar
OLLE SVENSSON

Närvarande: Olle Svensson (s), Bertil Fiskesjö (c), Wivi-Anne Cederqvist (s), Hans Nyhage (m), Kurt Ove Johansson (s), Kerstin Nilsson (s), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Sture Thun (s), Elisabeth Fleetwood (m), Karin Ahrland* (fp), Nils Berndtson (vpk), Ove Eriksson* (m), Ingvar Björk* (s), Bengt Kindbom (c) och Ove Karlsson* (s).

*Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer

1. beträffande *församlingarnas åtaganden på begravningsområdet*
av Bertil Fiskesjö (c), Hans Nyhage (m), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Elisabeth Fleetwood (m), Ove Eriksson (m) och Bengt Kindbom (c) vilka anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar "Utskottet har" och slutar "till känna" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill ifrågasätta behovet av en vidgning av församlingarnas kompetens på begravningsväsendets område. De ekonomiska problem som uppkommer i samband med begravningar torde i allmänhet kunna lösas inom ramen för redan existerande former av ekonomisk hjälp såsom yrkesskadeförsäkringen, grupplivförsäkringen, begravningskassorna och andra försäkringsformer. Då andra medel saknas kan bidrag till begravningskostnader också utgå i form av socialhjälp.

Skulle ett behov av ökat stöd på detta område finnas bör man enligt utskottet snarare satsa på en utbyggnad av nuvarande försäkrings- och bidragsformer än på en vidgning av den kyrkokommunala kompetensen. Församlingarnas ekonomiska bärkraft är nämligen starkt varierande och risken är därmed stor att en vidgad kompetens skulle medföra stora olikheter i vad församlingarna kan tillhandahålla medborgarna på begravningsväsendets område.

Vad beträffar strukturfrågorna på lokalplanet vill utskottet nu liksom vid behandlingen av proposition 1981/82:158 om kyrkofonden och ekonomisk utjämning inom svenska kyrkan understryka vikten av att de reformer som är önskvärda i första hand bör eftersträvas på frivillighetens väg.

Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motionerna 1980/81:1506 och 1982/83:22.

dels att utskottets hemställan under 2. bort ha följande lydelse:

2. *beträffande församlingarnas åtaganden på begravningsområdet*

att riksdagen avslår motionerna 1980/81:1506 och 1982/83:22,

2. *beträffande kyrkoherdens ställning i kyrkorådet*

av Bertil Fiskesjö (c), Hans Nyhage (m), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Elisabeth Fleetwood (m), Karin Ahrlund (fp), Ove Eriksson (m) och Bengt Kindbom (c) vilka anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 som börjar "I likhet" och på s. 10 slutar "till känna" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning finns ett klart samband mellan kyrkoherdens tjänsteutövning och kyrkorådets uppgifter inom församlingsvården. Det är därför naturligt att kyrkoherden också framdeles medverkar i kyrkorådets arbete såsom självskriven ledamot. Utskottet tillstyrker propositionens förslag och avstyrker motion 1982/83:37. såvitt nu är i fråga.

dels att utskottets hemställan under 3. bort ha följande lydelse:

3. *beträffande kyrkoherdens ställning i kyrkorådet*

att riksdagen avslår motion 1982/83:37. såvitt nu är i fråga.

3. beträffande *valbarhet till kyrkvärdsuppdrag*

av Bertil Fiskesjö (c), Hans Nyhage (m), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Elisabeth Fleetwood (m), Karin Ahrlund (fp), Ove Eriksson (m) och Bengt Kindbom (c) vilka anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar "Enligt utskottet" och slutar "av utskottet" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning har den utredning som företagits på ett tydligt sätt visat att det finns ett viktigt samband mellan kyrkvärdsuppdraget och kyrkorådets uppgifter. Även i fortsättningen bör därför kyrkvårdarna hämtas bland kyrkorådets ledamöter. Liksom utredningen vill utskottet peka på möjligheten att särskilda gudstjänstvärdar utses för att ombesörja den representativa eller ceremoniella delen av kyrkvärdsuppdraget. Utskottet tillstyrker propositionens förslag och avstyrker motionerna 1982/83:36 och 37, såvitt nu är i fråga.

dels att utskottets hemställan under 9. bort ha följande lydelse:

9. beträffande *valbarhet till kyrkvärdsuppdrag*

att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motionerna 1982/83:36 samt 37, såvitt nu är i fråga, antar den lydelse av 5 kap. 15 § lagen om församlingar och kyrkliga samfundigheter som föreslås i propositionen,

Särskilda yttranden

1. beträffande *huvudmannaskapet för begravningsverksamheten och församlingarnas åtaganden på begravningsområdet*

av Nils Berndtson (vpk) som anför:

Det borde vara möjligt att begränsa begravningskostnaderna för enskilda utan tidsödande utredningsarbete. Jag vill dock inte motsätta mig att de i motionerna 1980/81:1506 och 1982/83:22 upptagna frågorna blir föremål för en utredning såsom utskottet förordar.

Beträffande huvudmannaskapet för begravningsväsendet bör möjligheten för borgerlig kommun att ombesörja begravingar prövas, även om ingen förändring förelås i proposition 1982/83:19. Till denna fråga torde det finnas anledning att återkomma i annat sammanhang.

2. beträffande *röstlängd vid kyrkostämma*

av Bengt Kindbom (c) som anför:

I utskottets betänkande framhålls att frågan om röstlängd vid kyrkostämma är huvudsakligen praktisk och bör lösas på ett smidigt sätt. Enligt min uppfattning borde denna lösning innebära att varje församling med kyrkostämma fick förfoga över ett eget exemplar av röstlängden. Detta exemplar kan enklast åstadkommas genom att utnyttja befintligt datasystem.

**Av utskottet föreslagen lydelse av 1 kap. 3 § och 5 kap. 15 och 27 §§
förslaget till lag om församlingar och kyrkliga samfälligheter**

Propositionens förslag

Utskottets förslag

1 kap. 3 §

En församling får själv vårda sina angelägenheter.

Med församlingsangelägenheter avses frågor om

1. anskaffande och vård av kyrka, församlingshus, tjänstebostäder och annan för kyrkligt ändamål avsedd egendom,

2. anskaffande och vård av begravningsplats, om inte regeringen för särskilt fall beslutar att uppgiften skall ankomma på en borgerlig kommun,

3. främjande av gudstjänstliv och kyrklig förkunnelse i övrigt samt kristen verksamhet bland barn och ungdom, äldre, sjuka och andra som behöver kyrkans tjänster, samt

4. avlöningsförmåner åt präster, kyrkomusiker och annan personal.

Om vissa angelägenheter som ankommer på församlingarna finns särskilda bestämmelser.

Om en församling utgör ett pastorat, skall den ha hand om de angelägenheter som enligt lag eller annan författning ankommer på pastoratet.

5 kap. 15 §

Kyrkorådet väljer kyrkvårdar bland ledamöterna och suppleanterna i rådet. Kyrkvårdarna utses för den tid de är valda till ledamöter eller suppleanter.

Med församlingsangelägenheter avses frågor om

1. anskaffande och vård av kyrka, församlingshus, tjänstebostäder och annan för kyrkligt ändamål avsedd egendom,

2. anskaffande och vård av begravningsplats, om inte regeringen för särskilt fall beslutar att uppgiften skall ankomma på en borgerlig kommun,

3. främjande av gudstjänstliv och kyrklig förkunnelse i övrigt samt kristen verksamhet bland barn och ungdom, äldre, sjuka och andra, samt

4. avlöningsförmåner åt arbetstare hos församlingen.

Kyrkorådet väljer kyrkvårdar bland de röstberättigade i församlingen enligt 2 kap. 3 § första och andra styckena. Minst en av kyrkvårdarna skall utses bland ledamöterna och suppleanterna i kyrkorådet. Kyrkvårdarna utses för tre år, räknat fr. o. m. den 1 januari året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum.

Kyrkorådet utser för varje kalenderår en kassaförvaltare, om rådets medelsförvaltning inte har ordnats på annat sätt.

Det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum skall det nyvalda kyrkorådet före december månads utgång utse befattningshavare som avses i första och andra styckena.

*Propositionens förslag**Utskottets förslag*

5 kap. 27 §

Kyrkorådet i annan kyrklig samfällighet än den i Stockholm skall leda förvaltningen av samfällighetens angelägenheter och ha inseende över övriga nämnders verksamhet. Rådet skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på samfällighetens ekonomiska ställning samt hos samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade och övriga nämnder liksom hos andra myndigheter göra de framställningar som rådet anser behövs. Beträffande kyrkorådets uppgifter i övrigt tillämpas bestämmelserna i 2 § andra-fjärde styckena. Därvid skall dock vad som sägs om församling och kyrkofullmäktige i stället avse samfälligheten och dess fullmäktige eller församlingsdelegerade.

Om kyrkoråd inte finns i församling, som ingår i kyrklig samfällighet, skall samfällighetens kyrkoråd fullgöra alla de uppgifter som enligt denna eller annan lag ankommer på kyrkoråd i församling.

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1961:436) om församlingsstyrelse**

Härigenom föreskrivs att 84 § lagen (1961:436) om församlingsstyrelse¹ skall ha nedan angivna lydelse.

84 §²*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Församling är berättigad att under visst år av staten uppbära församlings-skatt med belopp som motsvarar vad som skulle utgå på grundval av antalet skattekronor och skatteören i församlingen vid det föregående årets (taxeringsårets) taxering, beräknat efter den skattesats som har bestämts för året före taxeringsåret. Har skattskyldig enligt lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som inte tillhör svenska kyrkan åtnjutit lindring i skattskyldigheten till församlingen, skall belopp, som församlingen annars skulle ha varit berättigad att uppbära av staten, nedsättas i motsvarande mån.

Församling är berättigad att under visst år av staten såsom förskott uppbära ett belopp som motsvarar produkten av den skattesats som har beslutats för året och det antal skattekronor och skatteören, som enligt taxeringsnämnds beslut rörande det föregående årets taxering till kommunal inkomstskatt har påförts de skattskyldiga. Det nu nämnda beloppet ingår i församlingens fordran hos staten vid ingången av året efter det år, då beslutet fattades. Förskottet avräknas mot den församlingsskatt, som församlingen har rätt att uppbära av staten på grundval av taxeringen under året efter det, då förskottet enligt bestämmelserna i nästföljande stycke utanordnas.

Belopp, som vid ingången av ett år utgör församlingens fordran hos staten enligt *första och andra styckena*, skall länsstyrelsen under samma år utanordna till *kommun, i vilken församlingen är belägen*, med en tolfteedel den 18 i varje kalendermånad. Är församlingens fordran inte uträknad vid utbetalningstillfällena i månaderna januari och februari skall vid dessa tillfällen utbetalas samma belopp som *utbetalades* i december månad *föregående år*. När särskilda skäl föranleder det får länsstyrelsen dock förordna att utbetalning skall ske med annat belopp. Om något av de belopp som utbetalades i månaderna januari och februari inte

Belopp, som vid ingången av ett år utgör församlingens fordran hos staten enligt *denna paragraf* skall länsstyrelsen under samma år utanordna till *församlingen* med en tolfteedel den 18 i varje kalendermånad. Är församlingens fordran inte uträknad vid utbetalningstillfällena i månaderna januari och februari, skall vid dessa tillfällen utbetalas samma belopp som *har utbetalats* i december månad *det föregående året*. När särskilda skäl föranleder det får länsstyrelsen dock förordna att utbetalning skall ske med annat belopp. Om något av de belopp som utbetalades i månaderna januari och februari inte motsvarar en tolfteedel av försam-

¹ Lagen omtryckt 1976:500.

² Senaste lydelse 1981:558.

Nuvarande lydelse

motsvarar en tolfte del av församlingens fordran, skall den jämkning som föranleds härav ske i fråga om det belopp som utbetalas i mars månad. *Kommunen skall därefter avlämna medlen till kyrkorådet.*

Föreslagen lydelse

lingens fordran, skall den jämkning som föranleds härav ske i fråga om det belopp, som utbetalas i mars månad.

Länsstyrelsen skall senast den 8 mars till församlingen överlämna för nästföregående år upprättad redovisning över församlingen tillkommande och till församlingen utanordnad församlingsskatt.

Närmare föreskrifter angående dylik redovisning meddelas av regeringen eller den myndighet regeringen förordnar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

